

**ПРОГРАМ
ЗА КОНТРОЛУ, ПРЕВЕНЦИЈУ, СУЗБИЈАЊЕ И ИСКОРЕЊИВАЊЕ
АВИЈАРНЕ ИНФЛУЕНЦЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Увод

Ради спречавања појаве, откривања, сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце доноси се Програм за контролу, превенцију, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце у Републици Србији (у даљем тексту: Програм).

У зависности од степена проширености и дистрибуције авијарне инфлуенце у Свету и региону, као и степена угрожености територије Републике Србије, Програм је подељен у пет фаза:

Повољна епизоотиолошке ситуација

Фаза 0.

Одсуство авијарне инфлуенце у региону (суседне земље, земље Балкана и средње Европе)

Неповољна епизоотиолошка ситуација

Фаза 1.

Непосредна угроженост Републике Србије од авијарне инфлуенце због постављања сумње или потврђеног присуства авијарне инфлуенце у региону

Фаза 2.

Постојање сумње да је дошло до избијања авијарне инфлуенце у Републици Србији

Фаза 3.

Потврђено присуство авијарне инфлуенце у Републици Србији

Фаза 4.

Спречавање ширења, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце у Републици Србији

Законска основа за доношење програма

Примарна законска регулатива:

- 1) Закон о ветеринарству ("Службени гласник РС", број 91/05);
- 2) Закон о општем управном поступку ("Службени гласник РС", бр. 33/97, 31/01);
- 3) Закон о полицији ("Службени гласник РС", број 101/05);
- 4) Закон о одбрани ("Службени лист СРЈ" бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99, 3/2002);
- 5) Закон о заштити од елементарних и других већих непогода ("Службени гласник РС" бр. 53/93, 48/94, 101/2005);
- 6) Закон о заштити становништва од заразних болести ("Службени гласник РС", бр. 125/04);
- 7) Царински закон ("Службени гласник РС", бр. 73/2003, 61/2005, 85/2005, 62/2006);
- 8) Правилник о Листи нарочито опасних заразних болести животиња и Листи заразних болести животиња које се обавезно пријављују, као и о начину њихове пријаве и одјаве ("Службени гласник РС", број 49/06);
- 9) Наредба о предузимању мера за спречавање уношења, појаве, ширења и сузбијања заразне болести птица авијарне инфлуенце у Републику Србију ("Службени гласник РС", број 28/06);

Законом о ветеринарству прописана је мера обавезног пријављивања сваке сумње избијања заразних болести животиња на територији Републике Србије. Правилником о Листи нарочито опасних заразних болести животиња и Листи заразних болести животиња које се обавезно пријављују, као и о начину њихове пријаве и одјаве ближе је прописан начин пријављивања и одјављивања заразних болести.

Поред мере обавезног пријављивања, Законом о ветеринарству прописане су и мере заштите животиња од заразних болести животиња, мере обавезне дијагностике заразних болести животиња, праћења, сузбијања као и посебни програми контроле и други видови заштите животиња од заразних болести животиња.

Чланом 51. ставом 3. Закона о ветеринарству и чланом 6. Закона о здравственој заштити становништва од заразних болести, предвиђено је, да се у случају појављивања болести које се са животиња могу пренети на људе, послови обезбеђивања заштите људи од болести које се могу пренети са животиња на људе, организују се и спроводе у сарадњи са органима државне управе, другим организацијама и установима надлежним за послове здравља. У вези са истим

чланом проистиче и обавеза обавештавања и пријављивања свих случајева појављивања заразних болести животиња, које се могу пренети на људе, Министарству здравља, организацијама и установама надлежним за послове здравља.

Чланом 15 став 2 Закона о заштити становништва од заразних болести предвиђена је обавеза ветеринарских установа да се у случају појављивања болести које се са животиња могу пренети на људе, обавесте институт односно завода за заштиту здравља и орган управе надлежан за послове санитарног надзора на територији на којој је заразна болест утврђена. Истим чланом у ставу 1. утврђена је и обавеза института, односно завода за заштиту здравља, који утврди болест из група зооноза код људи, да обавести надлежне ветеринарске установе и републичку ветеринарску инспекцију о постојању зоонозе код људи.

Законом о ветеринарству прописани су и начини обезбеђивања материјалних средстава за потребе здравствене заштите животиња, начини финансирања спровођења мера здравствене заштите животиња, а чл. 69, 70. и 71. прописани су начини накнаде штета насталих приликом спровођења мера сузбијања заразних болести животиња.

Правилником о програму мера здравствене заштите животиња у Републици Србији за текућу годину ближе се прописују начини спровођења мера откривања заразних болести животиња у Републици, рокови извршења, начини финансирања и субјекти који ће спроводити мере здравствене заштите животиња.

У случају потребе а на основу члана 3. Законом о полицији као и члана 267. Закона о општем управном поступку утврђено је да ветеринарска инспекција у поступку сузбијања заразних болести може затражити помоћ полиције.

Законом о ветеринарству предвиђено је да се у случају избијања нарочито опасних заразних болести животиња, предузимају ванредне ветеринарско- санитарне мере. За реализацију ових мера, у зависности од интензитета болести и њене прошерености, ангажују се: субјекти ветеринарске делатности, јавне установе, Војска Србије, полиција и други државни органи.

Чланом 129. Закона о ветеринарству као и Царинским законом прописани су услови и начини промета животиња, производа животињског порекла, хране за животиње и других предмета којима се може пренети узрочник авијарне инфлуенце преко државне границе.

У складу са поменутиим законима и подзаконским актима, створен је законски основ за спровођење следећих мера, значајних за спречавање појављивања авијарне инфлуенце а у случају појављивања и за сузбијање ове болести:

1) у циљу спречавања појаве и откривања нарочито опасне заразне болести авијарне инфлуенце, обавезно се врши праћење епизоотиолошке ситуације и

спроводи дијагностичко испитивање и утврђивање узрока угинућа живине. Држалац или власник животиња дужан је да одмах пријави сваку сумњу на постојање болести најближем ветеринару који обавља послове здравствене заштите животиња. Ветеринар, коме је пријављена сумња, одмах обавештава надлежног републичког ветеринарског инспектора о постојању сумње;

2) у случају постојања сумње да је дошло до избијања авијарне инфлуенце, наредиће се спровођење епизоотиолошке истраге и извршити узорковање материјала за дијагностичко испитивање од стране републичке ветеринарске инспекције и надлежног ветеринарског научног или специјалистичког института. Власници животиња или лица које власници животиња овласте, дужни су да одмах и без одлагања омогуће приступ објекту или месту на коме се држе животиње и пруже сву неопходну помоћ службеном лицу. Власници животиња или друга лица, одговорна за узгој или држање животиња, у обавези су да на захтев службеног лица, службеном лицу омогуће прикупљање свих релевантних информација значајних за епизоотиолошку анкету;

3) узорци се шаљу на лабораторијска испитивања у лабораторије, овлашћене од стране Министарства за обављање лабораторијске дијагностике авијарне инфлуенце. Након добијања позитивних резултата у овлашћеним лабораторијама у земљи, узорци се прослеђују међународној референтној лабораторији у циљу добијања званичне потврде болести авијарне инфлуенце;

4) Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) у случају постављања сумње и потврђивања присуства авијарне инфлуенце обавестиће друга министарства - учеснике у реализацији Програма као и јавност о насталој ситуацији. (пребачено са дна странице)

5) по добијању потврде да је дошло до избијања авијарне инфлуенце, о резултатима ће бити обавештени: Међународна организација за заразне болести животиња (OIE), Комисија ЕУ, ветеринарске службе суседних држава и трговински партнери;

6) након добијања потврдених резултата о постојању авијарне инфлуенце на територији Републике Србије, спровешће се мере за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце предвиђене Програмом. Ове мере укључују дефинисање жаришта болести, утврђивање заражене, угрожене зоне (заштићену зону и зону под надзором) и додатне заштитне зоне, затварање заражених животиња на газдинствима-имањима (фармама и објектима) на којима је заразна болест утврђена, забрану промета и кретања животиња, производа, сировина и отпадака животињског порекла, као и других предмета којима се може пренети узрочник заразне болести. У случају потребе, у циљу спречавање даљег ширења болести кроз пријемчиву популацију животиња, увешће се и мера ограничавања кретања људи;

7) животиње које се налазе на зараженом газдинству-имању биће уништене на хуман и стручан начин, а лешеве нешкодљиво уклоњени на начин којим се спречава ширење инфекције. Као превентивна мера, животиње које се налазе на осталим газдинствима-имањима у зараженој или угроженој зони, а које су на

основу епизоотиолошке анализе, биле у могућности да се заразе или су биле у директном или индиректном контакту са оболелим животињама или вирусом инфлуенце живине, морају се нешкодљиво уништити. Контаминирана храна, стеља и фецес као и храна која је на било који начин могла доћи у контакт са узрочником авијарне инфлуенце мора се нешкодљиво уништити;

8) пријемчиве врсте животиња убијају се на нешкодљив начин који не излаже животиње непотребној патњи већој од оне која је неизбежна а лешеви се нешкодљиво уклањају спаљивањем, закопавањем или на било који други прикладан начин којим се искључује могућност преношење узрочника болести путем секундарних извора заразе. По окончању ових активности спроводи се детаљно механичко чишћење, прање, текућа и завршна дезинфекције целокупног простора;

9) профилактичка вакцинација животиња против инфлуенце живине у Републици Србији је забрањена. Министарство може да организује увоз, употребу, чување и дистрибуирање вакцина ради евентуалног обављања ургентне вакцинације. Одлука о спровођењу ургентне вакцинације може се донети уколико је потврђена појава авијарне инфлуенце и уколико је одлучено да се ургентном вакцинацијом може спречити даље ширење вируса у случају епизоотије или епидемије. О овој одлуци се обавештавају ОЈЕ, Европска Комисија, ветеринарске службе суседних држава и државе са којима се обавља спољнотрговинска размена живином и производима живинског порекла;

10) исплаћује се накнада штете власницима уништених животиња, као и накнада за предмете који су оштећени или уништени услед извршења наређених мера, а у циљу сузбијања заразне болести. Висина накнаде утврђује се према тржишној вредности коју би убијене животиње, односно оштећени или уништени предмети имали у моменту спровођења мера;

11) у случају свесног прикривања постојања сумње да су животиње оболеле од авијарне инфлуенце, не пријављивања сумње о постојању болести, не спровођењу мера или не допуштању спровођење наређених мера, одговорна лица казниће се у складу са казним одредбама Закона о ветеринарству.

Израда Програма је усаглашена са Директивом 2005/94/ЕЦ, и Одлуком Комисије 2006/563 ЕЦ Европске уније о мерама које се предузимају у случају појављивања инфлуенце живине.

Финансирање спровођења мера

1) Уобичајени трошкови рада ветеринарске службе

У складу са годишњим планом дијагностичких испитивања заразних болести животиња средства се обезбеђују у буџету Републике Србије. Буџетом су предвиђена средства за спровођење мера у случају избијања епизоотија мањих размера заразних болести животиња.

2) Додатни трошкови у случају избијања епизоотија већих размера болести инфлуенце живине

Финансијска средства неопходна ради хитног сузбијања и искорењивања епизоотије авијарне инфлуенце већих размера обезбедиће се из средстава резерве буџета Републике Србије.

Природа трошкова

Уобичајени и додатни трошкови користе се за:

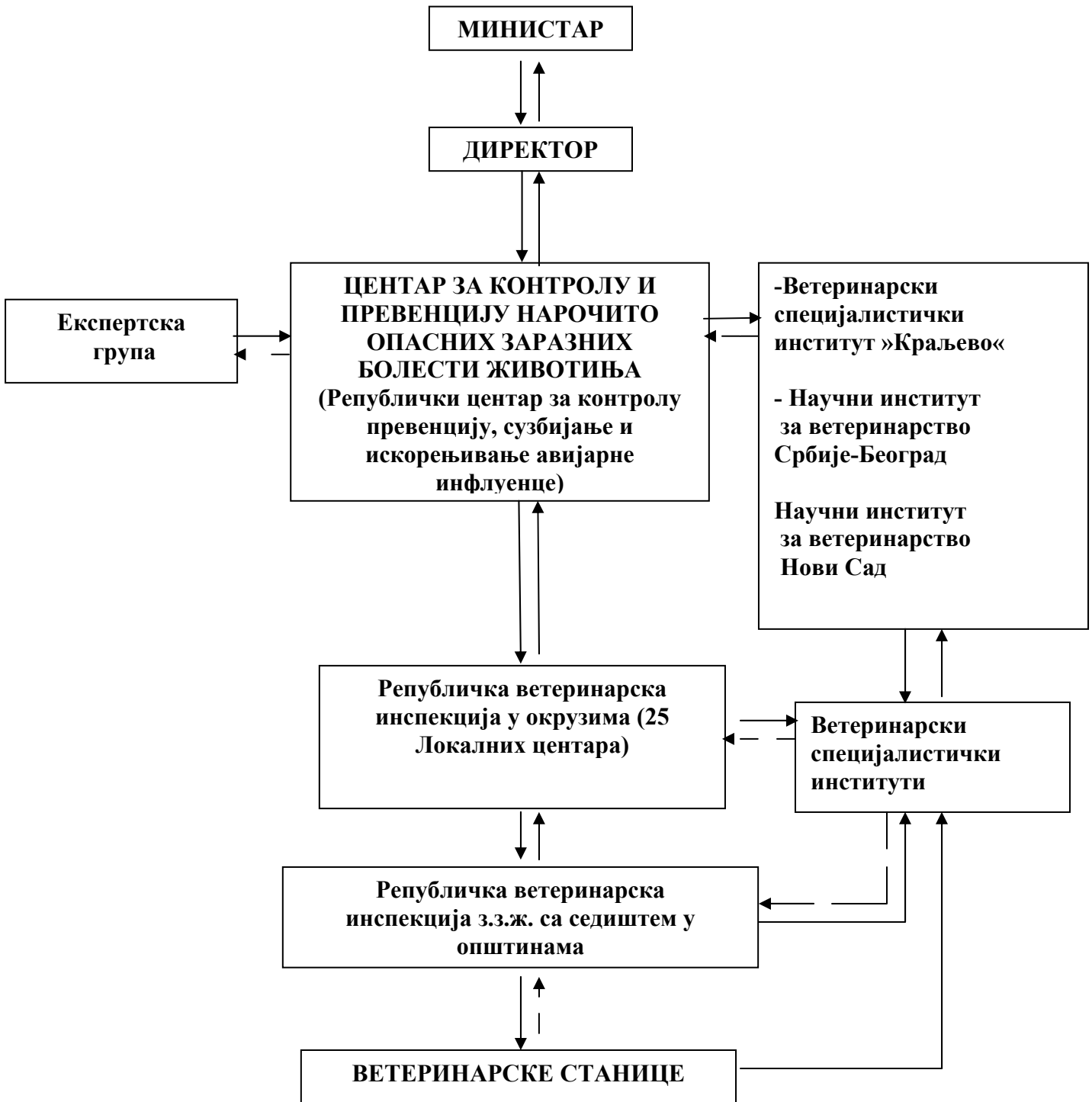
- 1) набавак опреме за заштиту људи ангажованих на спровођењу програма, вакцинације особља и других видова превентивне заштите;
- 2) набавку потрошног материјала;
- 3) убијање животиња и нешкодљиво уклањање лешева;
- 4) дезинфекцију и уништавање контаминираног материјала;
- 5) чишћење и дезинфекција објеката, опреме и возила;
- 6) финансирање трошкова здравствене заштите животиња;
- 7) плаћање накнаде штете за убијене животиње као и накнаде за предмете који су оштећени или уништени приликом извршења наређених мера;
- 8) израду информативно-едукативног материјала;
- 9) тренирање и обуку особља;
- 10) плаћање рад Експертског тима и опште спремности за случај појаве епизоотије;
- 11) исплату накнаде за рад и накнаде трошкова правним и физичким лицима која учествују у сузбијању авијарне инфлуенце а ангажавана су изван Министарстава;
- 12) финансирање дневница радника министарстава радно ангажованих на пословима сузбијања авијарне инфлуенце.

Ланац командовања

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар) одговоран је за спречавање појаве, откривање, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце.

Директор Управе за ветерину одговоран је за спремност ветеринарске службе у смислу: опремљености, организованости и ефикасности ветеринарске службе. Одговоран је за обезбеђивање неопходних материјалних ресурса, увежбаности и обучености припадника ветеринарске службе. Директор Управе је одговоран за креирање државне стратегије борбе против заразних болести животиња. Информише ОИЕ, Комисију ЕУ и ветеринарске службе суседних држава о постојању сумње и избијању болести и предузетим мерама, рапосређује и поставља људство на функције у Републичком центру.

Током рада, министру и директору Управе за ветерину стручну и техничку помоћ пружају Савет за ветеринарство и Експертска група за авијарну инфлуенцу. Доношење одлука је у надлежности министра односно директора Управе. Тим за доношење одлука чини: директор управе, начелник здравствене заштите, шеф центра за контролу и превенцију нарочито опасних заразних болести животиња.

Формирање и персонални састав Републичког центра за контролу, превенцију, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце

Ради спровођења Програма, формираће се, у складу са прописима којима се уређује унутрашње уређење и систематизација радних места у министарствима, посебним организацијама и службама, Владе Републички центар за контролу, превенцију, сузбијање и искорењивање авијарне инфлуенце (у даљем тексту: Републички центар) са седиштем у Управи за ветерину у Београду. Чланови Републичког центра биће представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства здравља, Министарства унутрашњих послова, Министарства одбране и Министарства за државну управу и локалну самоуправу. Истовремено именована се и шеф Републичког центра. Шеф Републичког центра руководи радом центра и одговора за координацију рада између Републичког центра и локалних центара.

Именовани чланови Републичког центра морају бити обучени за поступање у ванредним ситуацијама и спровођење мера спречавања појаве, откривања, сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце живине.

Ради обезбеђивања сталне доступности чланова Републичког центра, мора се припремити списак чланова Републичког центра са неопходним подацима свих чланова а за потребе успостављање хитне комуникације и неопходна опрема, писана упутстава и протоколи рада. Списак особа, које су предвиђене за чланство у Републичком центру, Експертској групи и локалним центрима морају садржати следеће податке:

- 1) име и презиме;
- 2) улогу и обавезе током спровођења мера, сузбијања и ерадикације епизоотије за сваког од чланова;
- 3) телефонске бројеве на послу;
- 4) адресу електронске поште (Е-mail) на послу и код куће;
- 5) број мобилног телефона;
- 6) кућни број телефона.

Именована се координатор Републичког центра. Координатор Републичког центра одговоран је за ажурирање Програма и локалних програма. Током ажурирања програма потребно је водити рачуна о следећим подацима:

- 1) промени персоналног састава Републичког центра и промени личних података чланова;
- 2) променама у живинарској индустрији;
- 3) научно-стручном развоју;
- 4) променама у оквиру законске регулативе;
- 5) искуствима других држава у сузбијању епизоотије;
- 6) развоју информационах технологија.

Опрема Републичког центра

За потребе Републичког центра мора бити обезбеђена посебна просторија у којој ће бити смештен Републички центар.

Републички центар мора бити опремљен следећом опремом:

- 1) средствима комуникације (телефони, мобилни и статични, факс, приступ интернету);
- 2) компјутерима, који су повезани са мрежом ветеринарске службе, Локалним центрима, научним и специјалистичким ветеринарским институтима као и осталим институцијама од значаја за рад и функционисање Републичког центра;
- 3) штампачима;
- 4) фотокопир апаратима;
- 5) мапама размера 1:50.000 и 1:10.000;
- 6) списковима регистрованих објеката као што су: фарме живине, кланице, сточне пијаце и друге организације и удружења која би могла бити угрожена и која морају бити обавештена о потврђеној појави инфлуенце живине;
- 7) списком јавних установа, ветеринарских и других организација које могу бити ангажоване на пословима сузбијања авијарне инфлуенце и пружања помоћи у ванредним ситуацијама. На списку треба да се налазе и подаци о врстама тренинга и претходним искуствима на пословима сузбијања обољења са бивше Листе А ОЈЕ.

За све догађаје, који су у вези са избијањем заразе, водиће се хронолошки вођена забелешка у форми дневника.

За потребе Републичког центра, мора се обезбедити просторија за састанке и контакте са медијима, представницима живинарске индустрије, других институција и организација.

За потребе Републичког центра, мора се обезбедити директна телефонска линија, резервисана за пружање информација о начину контроле болести и осталим значајним информацијама.

Републички центар као и локални центри имају непосредан приступ опреми и просторијама у циљу постизања ефикасније контроле и сузбијања авијарне инфлуенце. Неки делови опреме се чувају у оквиру регионалних ветеринарских дијагностичких лабораторија, да би била употребљене без одлагања. Део опреме се добија на основу уговора склопљених са организацијама које могу пружити помоћ или од других државних органа.

Дужности и одговорности Републичког центра

Републички центар организује и одговара за реализацију следећих активности:

- 1) координацију примене одлука које доноси тим за доношење одлука;

- 2) дефинише заражену и угрожену зону;
- 3) одлучује о потреби затварања појединих граничних прелаза;
- 4) управља и прати рад Локаних центара, укључујући и процену свих података и напредак у контроли и ерадикацији болести, тако да се стратегија може у било ком моменту променити и прилагодити стању на терену;
- 5) дефинише акције и мере које се морају предузети и прати њихово брзо и ефикасно спровођење од стране локалних центара;
- 6) поставља људство на функције у локалне центре и обезбеђује остале ресурсе потребне локалним центрима;
- 7) ако се донесе одлука о вакцинацији као изузетној и хитној мери, дефинише зоне у којима ће се вакцинисати пријемчиве животиње;
- 8) у случају одобравања вакцинације у сарадњи са локалним центрима, организује кампању вакцинације;
- 9) сарађује са националном референтном лабораторијом у Београду и лабораторијама у Краљеву и Новом Саду;
- 10) сарађује и контактира са медијима, укључујући и редовно издавање саопштења, као и давање ванредних саопштења, ако је то потребно;
- 11) сарађује са Министарством унутрашњих послова и Министарством одбране у циљу обезбеђивања спровођења појединих мера (забрана промета и контрола кретања људи и возила);
- 12) сарађује са Министарством финансија у циљу обезбеђивања средстава која премашују износ који је предвиђен буџетом;
- 13) прикупља податке везане за метеоролошке прилике у региону од Републичког завода за метеорологију и прослеђује локалним центрима;
- 14) по потребе сарађује и са другим органима државне управе учесницима у реализацији Програма

Формирање локалних центара за контролу, превенцију, сузбијање и искорењивање навијарне инфлуенце

На целој територији државе, идентификоване су локације које су подесне за смештање локалних центара. Локални центар практично мора да профункционише у року од 48 сати од момента доношења одлуке о активирању локалног центра. Укупан број активираних локалних центара зависиће од процене Републичког центра, интензитета и дистрибуције болести у земљи, а адресе, телефонски бројеви, као и мапа са тачним локацијама локалних центара, сачиниће се по извршеној процени.

Локални центри се налазе у Београду и седиштима 24 управна округа, у већим градовима у којима се и у нормалним околностима, налазе средишта регионалних ветеринарских инспекција. У случају да ситуација налаже могу се формирати додатни локални центри. Исто тако, могу се формирати подцентри, као покретне санитарне јединице и то у близини жаришта у циљу смањивања ризика ширења болести.

Програм за формирање локалног центра обухвата детаље организације, персонални састав, смештај, просторије и опрему, систем управљања и комуникације.

Локалним центром руководи шеф одсека ветеринарске инспекције у округу. По формирању локалног центра, он руководи центром и за свој рад непосредно одговара Републичком центру. Сваки подцентар ће бити вођен од стране ветеринара који је директно одговоран руководиоцу Републичког центра.

За потребе локалних центара мора се обезбедити простор за смештај људи и опреме. Локани центри морају бити снабдевени опремом, неопходном за обезбеђивање правилне примене мера здравствене заштите, које се односе на: епизоотиолошка испитивања, спровођење и контролу извршења мера здравствене заштите у зони коју надзире.

Опрема локалних центара

Опрема која је предвиђена за рад локалних центара, налази се смештена у градовима у којима се налазе и регионални ветеринарски научни и специјалистички институти или другим расположивим просторијама. Из ових магацина, након добијања потврде о постојању авијарне инфлуенце, неопходна опрема, одећа и остала материјална средства морају се доставити ветеринарској и другим службама, ангажованим на пословима сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце у року од 3 до 4 часова.

Локални центри морају бити снабдевени следећом опремом:

- 1) средствима комуникације (телефони мобилни и фиксни);
- 2) компјутери повезани са мрежом ветеринарске службе, Републичким центром и могућношћу приступа интернету;
- 3) штампачем;
- 4) фотокопир апаратом;
- 5) мапама у сразмерама 1:50.000 за угрожене зоне и 1:10.000 за заражене зоне;
- 6) списком лица и организација у зони одговорности локалног центра, које могу бити угрожене авијарном инфлуенцом или су на било који начин заинтересоване да буду обавештена о постојању болест.

Листа организација и лица која морају бити обавештена о постојању авијарне инфлуенце обухвата:

- 1) полицију;
- 2) граничну службу и царину;
- 3) остале службе које професионално посећују фарме или заражене локације;
- 4) сточне пијаце и откупљиваче стоке;
- 5) ветеринаре приватне праксе;
- 6) локалне асоцијације, ветеринаре, транспортне организације које превозе животиње и производе животињског порекла;
- 7) предузетнике који се баве производњом и прометом живине;
- 8) добављаче и произвођаче сточне хране;
- 9) ловачке организације;
- 10) предузећа која се баве дератизацијом;
- 11) кланице и месно-прерађивачку индустрију;

- 12) удружења сточара и фармера;
- 13) надлежне епидемиолошке службе Завода за јавно здравље;
- 14) Центар за осматрање и обавештавање, тел:985

За потребе локалних центара потребно је резервисати директне телефонске линије у циљу остваривања комуникације локалних центара са Републичким центром. Особе које раде на терену, морају поседовати мобилне телефоне. Почетно особље локалног центра чини најмање три ветеринара, од којих је један шеф одсека републичке ветеринарске инспекције у округу, три техничара за пружање помоћи током активности на терену и два административна радника. Број људи који су ангажовани у локалном центру, биће повећан уколико се за то укаже потреба. Проширени састав локалног центра чине представници локалне самоуправе, министарства унутрашњих послова, епидемиолошке службе, а по потреби и друга лица.

Особље које ће се придодати локалном центру укључује: ветеринаре, који су обучени у препознавању клиничких симптома и дијагностици авијарне инфлуенце, спровођењу контроле кретања и промета, контролним мерама и процедурама у зараженом дворишту укључујући убијање, нешкодљиво уништавање лешева, чишћење и дезинфекцију.

Током рада локалног центра, сви подаци о спроведеним активностима и догађајима значајним за епизоотију, хронолошки ће се бележити у форми дневника.

Сви несрећни случајеви особља укључених у рад локалног центра ће се регистровати и одмах обавештавати Републички центар и локална епидемиолошка служба (приправни епидемиолог Завода за јавно здравље). Сви безбедоносни инциденти морају одмах бити пријављени Републичком центру. У случају потребе предузеће се одговарајуће мере.

Због неопходности да се током рада локалних центара поштују стриктне хигијенске мере, морају се обезбедити тушеви и просторије за пресвлачење запослених у центру као и за посетиоце центра. Ове просторије треба да су подељене на оне које су за особе које долазе са фарми и објеката за које се предпоставља да су неконтаминирани и на просторије за особе које су биле на зараженим газдинствима-имањима и објектима или у контакту са животињама за које се сумња или је потврђено да су оболеле. На сличан начин ће се поступати са опремом (чишћење, деконтаминација) која је употребљена на "чистим" газдинствима-имањима и оном која је коришћена на газдинствима-имањима за које се сумња или је потврђено обољење.

У случају да је то потребно, одвојене просторије или објекти, обезбедиће се у покретним зоосанитарним јединицама које у организационом смислу представљају подцентре у односу на локалне центре. Овакве јединице ће се користити за потребе људства које је боравило на газдинствима-имањима на којима је присутна инфекција а у циљу потпуне деконтаминације неопходне у случајевима: паковања и слања материјала на лабораторијски преглед, чишћења и дезинфекције зараженог дворишта. Ове јединице су неопходне да би се што је могуће више смањио ризик од даљег ширења авијарне инфлуенце.

У оквиру сваког локалног центра, налази се магацин за смештај потребних материјалних средстава, опреме и потрошног материјала у количини која подмирује потребе за неколико дана контроле и ерадикације авијарне инфлуенце.

Дужности и одговорности локалног центра

Дужности и одговорности локалног центра за контролу авијарне инфлуенце су:

1) да организује и спроводи испитивање сумњивих случајева на авијарну инфлуенцу у зони његове одговорности;

2) да организује што хитнији транспорт узорака до овлашћене лабораторије;

3) у случају постављање сумње да је дошло до избијања авијарне инфлуенце, да нареди забрану промета пријемчивих животиња, производа животињског порекла, хране и стајњака у објектима у којима постоји сумња да је дошло до избијања болести, а по потреби и људи;

4) да у случају постављања сумње да је дошло до избијања авијарне инфлуенце на територији коју покрива, обавести месно надлежну епидемиолошку службу Завода за јавно здравље о постојању сумње. Након добијања коначних резултата, локални центар обавештава епидемиолошку службу о искључивању сумње или потврђивању присуства авијарне инфлуенце на газдинству-имању;

5) да прогласи објекте, газдинство-имање или локацију на којој се налазе пријемчиве животиње зараженим, а на основу лабораторијског налаза и осталих података после консултације са Републичким центром;

6) да пошаље потребан број људи и опрему у заражено двориште или зону;

7) да нареди убијање пријемчивих животиња које се налазе на зараженом газдинству-имању а у случају када то налажу епизоотиолошке прилике у објектима и газдинствима-имањима која су биле под ризиком да се инфицирају или су вероватно инфицирана. Истовремено, локални центар организује комисијску процену вредности животиња;

8) да организује и спроведе посете свим локацијама на којима се налазе пријемчиве животиње у зараженој зони као и онима који се налазе у угроженој зони а за које се предпоставља да постоји ризик од појаве авијарне инфлуенце укључујући и оне које су означене од стране Експертске групе и Републичког центра;

9) да организује убијање животиња у зараженом дворишту у року од 24 сата од добијања потврде да се ради о авијарној инфлуенци и да организује убијање свих животиња које су биле у контакту са оболелима у року од 48 сати од потврде да се ради о авијарној инфлуенци. Локални центар организује и нешкодљиво уништавање лешева;

10) да организује и надгледа чишћење и дезинфекцију испражњених објеката укључујући и чишћење и деконтаминацију опреме, материјала и возила;

11) да сарађује са Републичким центром у дефинисању заражених и угрожених зона и да саветује Републички центар у односу на специфичне и посебне мере које су неопходне у датој зони;

12) да у случају потребе уведе ограничење кретања људи у оквиру заражене, угрожене и додатне заштитне зоне;

13) да ради на праћењу и контроли спровођења мера потпуног спречавања кретања и промета пријемчивих животиња, хране, производа животињског порекла и стајњака а по потреби и људи;

14) да осигура исплату компензације сточарима у договореном времену;

15) да организује и спроведе епизоотиолошка испитивања и да трасира у напред и у назад кретање животиња;

16) у случају да се донесе одлука о спровођењу хитне вакцинације, да формира тимове који ће спровести вакцинацију и надгледа њихов напредак;

17) да обезбеђује правилно спровођење мере забрана и ограничења које се односе на газдинства-имања, објекте и локације као и да укине ограничења у случају да више нема опасности од ширења обољења;

18) да надгледа насељавање газдинства-имања или објекта у случају да су укинута мере забрана и ограничења које се односе на газдинства-имања;

19) да одржава тесне везе са локалним властима, пољопривредним и трговинским организацијама, ветеринарима, сточарима и локалним медијима у циљу информисања о ситуацији увези са авијарном инфлуенцом на терену;

20) да обезбеди праћење свих покрета у зону и из зоне надзора, принудна убијања, нешкодљиво уклањање лешева, чишћење и дезинфекцију;

21) локални центри су такође одговорни за надгледање имплементације кампање вакцинације ако се одлучи да се ова мера примени;

22) да одржава свакодневне контакте са Републичким центром и да реферише, најмање једном на дан, о напредку који је постигнут у контроли и ерадикацији авијарне инфлуенце у региону;

23) дневни извештај треба да садржи податке о:

- (1) појави нових случајева заразе;
- (2) активностима на обиласку терена;
- (3) сумњивим случајевима;
- (4) процени епизоотиолошког стања;
- (5) нешкодљивом убијању животиња;
- (6) нешкодљивом уклањању лешева;
- (7) чишћењу и дезинфекцији;
- (8) информације о особљу локалног центра;
- (9) смештају особља;
- (10) вакцинацији пријемчивих животиња;
- (11) контактима са медијима;
- (12) проблемима.

Дужности појединих чланова Локалног центра

Поједини чланови локалног центра имају специфичне дужности које дефинише шеф одсека ветеринаске инспекције у округу или ветеринарски инспектор, именован од стране Републичког центра. У почетку, као и све док је број жаришта мали, дужности које се могу поделити међу особљем локалног центра могу да се односе на рад ветеринара, ветеринарских техничара и административних радника:

- 1) убијање и нешкодљиво уклањање лешева;
- 2) проспекцију терена;
- 3) контакти са медијима и припрема брифинга и извештаја;
- 4) подршка ветеринара и добављање опреме и материјала;
- 5) чишћење и дезинфекција;

- 6) менаџмент особља;
- 7) менаџмент администрације локалног центра и извештавање Републичког центра.

Експертска група

Формирана је, у складу са прописима којима се уређује унутрашње уређење и систематизација радних места у министарствима, посебним организацијама и службама Владе Експертска група чији су чланови у сталном стању приправности. Чланство у Експертској групи је стално а ако то ситуација налаже, број чланова се може мењати.

Чланови Експертске групе су изабрани на основу личног искуства и познавања епизоотиологије, као и поседовања других знања значајних за контролу и сузбијање авијарне инфлуенце. У саставу експертске групе укључени су и стручњаци из области вирусологије и лабораторијске дијагностике. Осим ветринара, у саставу Експертске групе, укључени су и стручњаци других граничних делатности и наука: медицине, орнитологије као и представници живинарске индустрије.

Одговорности и дужности Експертске групе

У случају да нема епизоотије на територији државе, дужности Експертске групе су:

- 1) да сарађује са ветеринарском службом и да јој помаже у планирању рада током епизоотија;
- 2) да саветује директора Управе и шефа центра за праћење заразних болести у циљу планирања контроле и ерадикације авијарне инфлуенце;
- 3) да саветује и помаже развоју и унапређењу Програма, разрађује различите сценарије у циљу планирања и тренинга, као и да употпуњује Упутство (мануал) за спровођење Програма;
- 4) да развија и прилагођава моделе за сакупљање и анализу епизоотиолошких података, да на основи научних законитости и свог знања развија моделе који ће служити Тиму за доношење одлука;
- 5) врши процену ризика и даје конкретне предлоге контроле и превенције болести;
- 6) да предлаже програме обуке ветеринарског особља из области клиничке патологије, епизоотиологије и контроле и сузбијања авијарне инфлуенце;
- 7) да предлаже и осмишљава сценарије вежби ветеринарске службе на поступцима сузбијања авијарне инфлуенце. Ови тренинзи треба да су прилагођени ветеринарима, техничарима и административним службеницима.

Оног тренутка када се појави сумња да се ради о авијарној инфлуенци, Експертска група бива о томе обавештена од стране Републичког центра. Истовремено, Експертска група почиње са функционисањем у условима појаве епизоотије. Експертска група ће бити упозната са свим извештајима са терена. Оног тренутка када се присуство вируса авијарне инфлуенце потврди, обавештава се експертска група.

Дужности Експертске групе за време трајања епизоотије:

1) да изврши процену клиничке слике, да изврши процену газдинства-имања, објеката или локација који су под највећим ризиком директног или индиректног контакта, користећи електронски информациони систем, процени и предвиди путеве преношења вируса авијарне инфлуенце;

2) да састављају извештаје директору управе и Републичком центру и да их саветују по питањима праћења епизоотије, састављају и предлажу програме серолошког надзора и перспекције терена, броја узорака, предлаже стратегију сузбијања авијарне инфлуенце;

3) да прате и усмеравају епизоотиолошко испитивање;

4) да употпуњују епизоотиолошке податке са метеоролошким, географским и осталим расположивим подацима;

5) током трајања епизоотије, да процењују и анализирају свакодневне податке са терена и дају процене у односу на опције и различите сценарије исхода појединих одлука на ток и ширење епизоотије;

6) имајући на уму да се у сваком тренутку може јавити потреба интензивирања мера на терену, Експертска група треба да процени који је то тренутак када се мере морају проширити по интензитету и по простору и о томе обавештава Тим за доношење одлука и Републички центар;

7) да предвиди број животиња које треба нешкодљиво уништити, изврши процену ризика и дефинише број животиња које треба превентивно уништити;

8) фактори који могу утицати на ток епизоотије су:

- густина насељености животиња,
- географски распоред газдинства-имања,
- кретање пријемчивих и потенцијално заражених животиња,
- метеоролошки услови;

9) саветује и предлаже најприкладнији начин убијања животиња, уништавања лешева и деконтаминације газдинства-имања и објеката;

10) прави планове о уништавању великог броја лешева ван газдинства-имања, нарочито ако се ради о масовном спаљивању или закопавању лешева. У пружању саветодавних услуга, узимаће се у обзир еколошки утицај и ризик по здравље људи.

Експертска група ће на основу епизоотиолошког испитивања, саставити епизоотиолошки извештај о броју заражених животиња и првим случајевима обољења који треба да садржи:

1) опште стање на газдинству-имању, у објекту или локацији где бораве пријемчиве животиње;

2) број и пријемчиве врсте животиња и осталих врста животиња;

3) технологију узгоја;

4) број животиња које показују клиничке симптоме обољења;

5) величину и локацију газдинства-имања као и њихов однос према осталим газдинствима-имањима, путевима итд.;

6) покрете и промет пријемчивих животиња, хране, људи и потенцијално контаминираног материјала са заражених газдинства-имања и објеката или ка зараженим објектима и газдинствима-имањима у задњих 21 дана.

Лабораторије за дијагностику авијарне инфлуенце

Лабораторијско дијагностиковање авијарне инфлуенце врши се у Научном институту за ветеринарство Србије „Београд” у Београду, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад” из Новог Сада и Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево” у Краљеву.

Национална референтна лабораторија за авијарну инфлуенцу Ветеринарски специјалистички институ „Краљево” ће, на основу писменог одобрења Министарства, у случају добијања сумњивог или позитивног налаза на авијарну инфлуенцу, доставити референтној лабораторији ЕУ за авијарну инфлуенцу (Central Veterinary Laboratory, Weybridge, UK) узорке материјала свих типова птичјег грипа и подтипова Х5 и Х7 у циљу добијања потврдног резултата.

Учесници у реализацији Програма

Поред Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије у оквиру Програма на нивоу Републике учествују: Министарство здравља, Министарство унутрашњих послова, Министарство одбране, Министарство за државну управу и локалну самоуправу, Министарство науке и заштите животне средине, Министарство финансија-Управа царина и Министарство трговине, туризма и услуга.

У зависности од епизоотиолошке процене ситуације и степена угрожености земље, у случајевима проглашења заразне болести авијарне инфлуенце и интензивнијег ширења болести (фаза 3 Програма), у циљу спречавања ширења, сузбијања и искорењивања авијарне инфлуенце (фаза 4 Програма) Влада Републике Србије, у складу са проценом ситуације, може да ангажује припаднике Војске Србије.

У случају потребе, органи унутрашњих послова (полиција) пружају помоћ на пословима контроле промета људи и животиња, контроле и физичког обезбеђења заражених газдинстава-имања и објеката а изузетно у случају епизоотија већих размера могу се на тим пословима ангажовати припадници Војске Србије.

Органи локалне самоуправе, Цивилна одбрана и Војска Србије када то ситуација налаже, обезбеђују додатна материјална средства и људство потребно за ангажовање на пословима нешкодљивог уништавања лешева, чишћења и дезинфекције објекта, опреме и терена.

Царинска служба, у складу са својим законским овлашћењима, одговорна је, поред граничне ветеринарске, за контролу промета пошилики животиња, производа животињског порекла, хране за животиње и других предмета којима се може пренети узрочник авијарне инфлуенце преко државне границе. Такође, Управа царина, у складу са својим овлашћењима, контролише и промет људи и возила преко државне границе.

4427006.157.doc/1